

La guerra de les llengües

Bernat Joan: “Els hispanoamericans ho tenen més difícil”

Els hispanoamericans són els més difícils d'integrar lingüísticament

13.10.2008

Em pregunto qui ho té més difícil a l'hora d'incorporar-se sociolingüísticament a la nostra societat. Quin col·lectiu de persones novvingudes ho té més pelut per arribar a dominar, de manera generalitzada, la llengua catalana? Tenint en compte que tenim entre nosaltres persones que parlen llengües eslaves, semítiques, hindoiranianes, cèltiques, romàniques i un llarguíssim etcètera, a qui li costa més aprendre català? En condicions normals, si no hi hagués cap altre tipus de condicionant per enmig, els grups als que els hauria de costar més poc són als parlants de llengües que, estructuralment, són més pròximes a la llengua catalana. El més pròxim és el dels que parlen castellà.

El francès, l'italià i, per descomptat, l'occità són llengües més pròximes al català que no ho és el castellà; però el percentatge de parlants d'aquestes llengües és escàs. Teòricament, per tant, els castellanoparlants haurien de ser els immigrants que s'incorporassin més fàcilment i més ràpidament a la comunitat lingüística catalana.

Sorprenentment, emperò, ens trobam que moltes vegades aprenen abans català els parlants de llengües més allunyades (com ara l'àrab, l'amazic, el tàgalog, l'ucraïnès o el rus). És obvi que, per a un parlant de swahili, de wolof o de bàmbara el català és una llengua més allunyada que no ho és per a un castellanoparlant. I, en canvi, podem observar que no existeix una correlació entre facilitats d'aprenentatge objectives i aprenentatge real de la llengua. En aquest sentit, sempre se'm fa present una conversa que vaig sentir entre dos infants de nou o deu anys, passejant per dins Vila. N'hi havia un de castellanoparlant (probablement nascut a Eivissa) i un altre de magrebí (tal vegada també nascut a Eivissa, però probablement no). Discutien sobre si les matemàtiques eren més fàcils en català o en castellà. El castellanoparlant defensava que les matemàtiques eren més fàcils en la seua llengua, és a dir, en castellà. Mentre que el nordafricà no en tenia cap ni un dubte: les matemàtiques són molt més fàcils en català. Vaig trobar la discussió entretinguda i significativa. Per al castellanoparlant local, almenys haurien d'haver sét igual de fàcils. El novvingut devia haver tengut

algun tipus d'acolliment lingüístic, o, senzillament, les aprenia en català (i, per tant, correlacionava la llengua catalana amb la facilitat, a causa de l'ús). En el cas del segon infant no hi havia cap prejudici previ; en el del primer, no ho sabem.

La primera barrera en el procés d'incorporació a la comunitat lingüística catalana la posen els prejudicis. Una part important de la immigració que ve a les nostres illes procedeix de l'Amèrica del sud i és, majoritàriament, de parla espanyola. De manera bastant general, quan una persona decideix venir a treballar a Mallorca, Menorca, Eivissa o Formentera, considera que va a Espanya i que Espanya és un país de llengua castellana. Poca gent té consciència de la pluralitat lingüística existent, de l'existència mateixa de la llengua catalana o de les característiques de la nostra societat. Només on hi ha algun casal català o balear que presenta una activitat una mica destacable, la gent pot tenir consciència de les característiques lingüístiques de la nostra part del món. Evidentment, per a un llatinoamericà que arriba a les Balears i s'hi troba que la llengua pròpia del país no és el castellà, el canvi de residència pot constituir un (petit) xoc. Aquest factor no afecta els africans o els asiàtics que vénen a la nostra terra, perquè molts d'ells no tenen cap idea prefixada sobre les seues característiques, sobre quina llengua hauran d'aprendre o sobre com ens organitzam.

És precisament el desconeixement absolut el que facilita la incorporació al català sense prejudicis. Per a un xinès, tant li fa aprendre català, en arribar, com aprendre castellà. De fet, ambdós li sonen igual d'estrany i llunyans, i després els sentirà com a gairebé part del mateix tronc ambdues llengües. Per a un castellanoparlant d'Equador, de Colòmbia o de l'Argentina, en canvi, arribar a ca nostra i veure que la seua llengua no és moneda de canvi suficient suposa, com a mínim, un contratemps. Dificulta més l'aprenentatge d'una llengua el perjudici que no el desconeixement, perquè aprendre una llengua nova és, en un vuitanta per cent actitud i només en un petit percentatge, capacitat. Per això els llatinoamericans són els que ho tenen pitjor, per integrar-se lingüísticament a les Balears, al País Valencià o a Catalunya.

**Bernat Joan, secretari general de
Política Lingüística**

Reproduït de www.radiocatalunya.ca